

-Save This Page as a PDF-

Mwenye Haki Ataishi kwa Imani

Wagalatia 3:11-12

Mambo ya Walawi 18:5 na Habakuki 2:4

CHIMBUA: Inamaanisha nini kwamba wokovu kwa imani pia unaonekana katika maandiko ya uthibitisho ya Mambo ya Walawi 18:5 na Habakuki 2:4? Je, Mkristo kwa kawaida amefasiri kifungu hiki? Je, mafungu haya yalikuwa na athari gani kwa Martin Luther? Kwa nini aliwaita Wagalatia “Katherine wangu” [jina la mke wake]. Ikiwa kushikilia amri 613 za Moshe hakukusudiwa kamwe kuwa njia ya wokovu, ni nini kusudi lake leo? Ni nini kiwango cha juu cha Torati? Ni njia gani pekee tunaweza kufikia kiwango hicho?

TAFAKARI: Uliokoka vipi? Kwa imani? Unaishi vipi? Kwa imani? Inamaanisha nini kuishi kwa imani? Kuokolewa kwa imani ni tendo la mara moja, lakini kuishi kwa imani ni kazi ya maisha yote.

Unaendeleaje? Kwa kuwa Torati ni mwongozo wa maisha, unafuataje mpango huo? Je, kuhamishwa kwa haki ya Masihi hadi kwenye akaunti yako ya benki ya kiroho kunabadilishaje jinsi unavyojiona?

Paulo ananukuu Mambo ya Walawi 18:5 na Habakuki 2:4 kwa namna inayopatana na tafsiri ya marabi ili kuthibitisha kwamba mwenye haki ataishi kwa imani.

Waamini wa Kiyahudi walitetea sana umuhimu wa kutii amri 613 za Moshe ili kuokolewa. Lakini hapa tena, kwa urahisi mfuatano wa matukio katika TaNaKh ulipaswa kuwaonyesha upumbavu wa imani hiyo. Ibrahimu sio tu alitangazwa kuwa mwadilifu miaka kumi kabla ya kuamriwa kutahiriwa, lakini zaidi ya miaka 500 kabla ya YHVH kufunua Torati yake kwa Moshe huko Sinai. Isaka, Yakobo, Yusufu, na waumini wengine wengi wa Kiyahudi waliishi na kufa muda mrefu kabla ya Torati kutolewa na Mungu. Kama vile waamini wa Kiyahudi na wahasiriwa wao wa Galatiawangejua kuhesabiwa haki ni kwa imani pekee na si tohara, walipaswakujua kwamba si kwa matendo mema ya mwili.⁷⁵

Ni wazi kwamba hakuna mtu anayehesabiwa haki [kuhesabiwa haki] mbele za Mungu kwa Torati, kwa maana “**mwenye haki ataishi kwa imani**” (**Wagalatia 3:11CJB; Habakuki 2:4; Waebrania 10:38**). **Habakuki 2:4** hupokea uangalifu mkubwa katika kifungu maarufu

katika Talmud. Katika kifungu hicho, wahenga walianza kwa kusema kwamba Mungu aliwapa Israeli amri 613 ambazo kwazo wangeweza kupata uzima wa milele. Mtu akizifanya, ataishi nazo. Lakini kwa kuwa 613 ni amri nyingi sana na ngumu sana, Mfalme Daudi aliirahisisha, akitoa muhtasari wa 613 katika kanuni kumi na moja zilizoonyeshwa katika Zaburi ya 51. Kumi na mojabado ni nyingi. Hiyo bado ni nyingi sana. Kwa hiyo Isaya aliirahisisha hata zaidi, akiifupisha katika kanuni sita katika **Isaya 33:15-16**. Lakini sita bado ni mengi ya kukumbuka. Kwa hiyo Mika akaifanya iwe rahisi kwa mambo matatu, aliposema: Amewaambia ninyi, enyi wanadamu, yaliyo mema na anayotaka BWANA kutoka kwenu: **Ila tu (1) kutenda**

uadilifu, (2) kupenda rehema, na (3) kutembea. kwa unyenyekevu na Mungu wako (Mika 6:8). Lakini hata hizi tatu zinaweza kulazimisha, kwa hivyo Isaya aliirahisisha tena, akitoa muhtasari wa Torati nzima katika kanuni mbili: kuhifadhi haki, na kutenda haki **(Isaya 56:1)**.

Hiyo ni kwa ufupi vya kutosha, lakini Talmud inaendelea kusema, **“Kisha Habakuki akaja, akaipunguza na kurahisisha Torati yote kuwa kanuni moja, akisema: Mwenye haki ataishi kwa imani (Makothi [Mapigo] 24a)**.

Kwa neno kuishi katika **Habakuki 2:4**, Talmud ina maana ya olam haba, na inaeleza wakati baada ya ulimwengu kukamilishwa chini ya utawala wa Masihi. Neno hili pia linamaanisha maisha ya baada ya kifo, ambapo roho hupita baada ya kifo. Inaweza kulinganishwa na olam ha-zeh, ikimaanisha ulimwengu huu **(Mathayo 12:32; Marko 10:30; Luka 18:30 na 20:35; Waefeso 1:21; Waebrania 6:5; Ufunuo 20-21)**. Kwa hiyo, wahenga na marabi pia walitumia maandishi haya ya Habakuki kama kifungu cha Kimasihi. Wenye haki wanaoishi kwa imani ni wale walio na imani katika Masihi ajaye. Hiki ndicho kifungu ambacho Maimonides, mwanafalsafa wa Kiyahudi wa zama za kati wa Sephardic ambaye alikuja kuwa mmoja wa wasomi wa Torati mashuhuri na mashuhuri zaidi wa Enzi za Kati, alipata kifungu chake cha kumi na mbili cha imani ya Kiyahudi: Ninaamini kwa imani kamili katika ujio wa Masihi. , ijapokuwa [kuja kwake kunaweza kukawia], hata hivyo, nitamngoja Yeye kila siku.” Kwa maana maono hayo bado ni kwa wakati ulioamriwa. Inaharakisha hadi mwisho na haitashindwa. Ikiwa inapaswa kuwa polepole kuja, ingojee. Kwa maana hakika itakuja - haitakawia . . . bali mwenye haki ataishi kwa imani **(Habakuki 2:3-4)**.⁷⁶

Wafasiri wa Kikristo kwa kawaida wanaelewa kifungu hiki ili kuonyesha tofauti kati ya **Ukristo na Uyahudi**, tofauti kati ya Mkristo na Myahudi, tofauti kati ya imani na matendo ya mwili. **Paulo** anaposema waziwazi: **Torati haitegemei imani, inaonekana anatofautisha “wale wanaoishi kupatana na Torati,” na “wale wanaoishi kwa imani.”** Kwa hiyo, Myahudi si mtu wa imani ikiwa yeye ni mshikaji wa Torati, kwa kuwa Torati haitokani na imani. Kama hitimisho la kimantiki la fikra hii, ikiwa unataka kuwa na imani,

Bj - Mwenye Haki Ataishi kwa Imani Wagalatia 3:11-12 Mambo ya
Walawi 18:5 na Habakuki 2:4 | 3

jambo moja ambalo huwezi kufanya ni kuwa mwangalifu wa Torati.

Watu wa Mataifa wa Kimasihi wanapowaambia marafiki au jamaa zao katika Kanisa kuu hilo